

Márk evangéliuma

Lekció: 2Móz 3,1-15

Textus: Mk 12,18-27

2012. ápr. 15.

Gazdagrét

Az élők Istene

Jézus a harmadik ellenséges indíttatású kérdést kapja a halála előtti napokban. A kérdés teológiai jellegű, a feltámadásra vonatkozik, de természetesen vannak politikai áthallásai, hiszen a tét nem kevesebb, mint „fogást találni rajta”, hogy el lehessen ítélni, valamint valamilyen módon elidegeníteni az iránta még rajongó tömegetől. A szadduceusok pártja erős befolyással bírt a főpapok, valamint a zsidó nagytanács tagjai között. Világos, hogy nem „ártatlan” teologizálásra jöttek Jézushoz.

A szadduceusokról annyit kell tudnunk előljáróban, hogy nem hittek a feltámadásban, az örök életben és az angyalokban szemben a másik meghatározó vallási párt tagjaival, a farizeusokkal. A szadduceusok csak Mózes 5 könyvét, a Tórárt fogadták el érvényes tekintélynek, az Ószövetség többi részét, a prófétákat, a történeti könyveket és a bölcsességi írásokat nem.

Van egy jókora irónia abban, hogy annak a Jézusnak teszik fel a kérdést a feltámadásról, aki maga többször kijelentette, hogy hamarosan keresztre feszítik, de a harmadik napon feltámad. Ami nekik egy elvont, sőt, az abszurditás határáig kielezett elméleti kérdés, az a halálra készülő Jézus számára életbevágó valóság. Ebben a helyzetben Jézus azt vallja meg, hogy Isten az élők Istene. Ez a szakasz központi állítása, és ennek alapján szeretném az üzenetét megfogalmazni ma közöttünk. Ha Isten az élők Istene, mit jelent ez 1. A Bibliával való viszonyunkra nézve; 2. A házassághoz való hozzáállásunkra nézve; valamint 3. Az elmúlás, a halál kérdésének összefüggésében.

I. Az élők Istene és viszonyunk Isten Igéjével

A Biblia egy könyv, látható, megfogható, olvasható. Sokak számára egy régi, valamint zavarba ejtően érthetetlen könyv – ráadásul egy olyan világban, amelyben egyre kevésbé olvasnak az emberek könyveket, különösen, ha azok vastagok. Ugyanakkor azt halljuk, hogy ez a könyv a keresztények számára Isten szava, Isten Igéje, Isten üzenete, amihez ragaszkodunk. Ezzel egy időben számos keresztény ember, miközben hiszi, hogy a Biblia Isten Igéje, küszködik annak olvasásával, tanulmányozásával, és sokkal inkább vágyik istenélményekre, mint Isten kijelentett igazságára. Miért központi és milyen értelemben központi a Biblia számunkra, akár keresők, akár Jézus követői vagyunk? Mit válaszolna erre a kérdésre Jézus?

A szadduceusok látszólag a Biblia emberei. Tudják, hogy Mózes törvénye azt parancsolta az izraeli férfiaknak, hogy ha meghal fiútestvérük, aki házas, és nem volt gyermeke, akkor vegyék feleségül az özvegyet (5Móz 25,5-10). E rendelkezés mögött egyrészt az állt, hogy ne vesszen ki a fiútestvér neve a népből, másrészt az, hogy az özvegy ne maradjon támasz nélkül. A szadduceusok ebből a bibliai szakaszból érvelnek a feltámadás ellen, amikor elmondják az abszurd történetet arról a nőről, akit hét testvér vesz feleségül, és hétszer lesz özvegy. „*A feltámadáskor, amikor majd ezek*

feltámadnak, melyiké lesz az asszony?” Úgy érzik, ezzel bizonyították, hogy nincs feltámadás, hiszen ha lenne, az értelmezhetetlenné tenné Mózes törvényét, ami Isten törvénye, tehát meg kell hogy álljon minden körülmények között. Jézus azonban keményen válaszol: *„Vajon nem azért tévelyegtek-e, mert nem ismeritek az Írásokat, sem az Isten hatalmát?”* – Mit mond Jézus? Ott van kezükben az írás, a tóra, az Ige, és kívülről-belülről ismerik azt. De Jézus szerint mégsem ismerik... és ez nem arra vonatkozik, hogy mennyit tudnak felmondani belőle. Nem ismerik az Igét, és nem ismerik Isten hatalmát. Mert a kettő együtt jár, a Biblia ismerete és Isten hatalmának, valóságának az ismerete összetartozik. Lássuk közelebbről!

Miért nem ismerik, amikor látszólag ismerik? Mit nem ismernek, mi hiányzik? Ott van előttük, sőt, a fejükben a betű; de nincs meg bennük, a szívükben, Isten jelenléte. Olvashatja valaki a betűt, de amíg nem társul ahhoz Isten megelevenítő, megvilágosító, megújító Szentlélek, vakok és értetlenek maradunk. A Szentlélek újjászüelő hatalma nélkül az Szentírás ismerete csak gögössé vagy éppen kétségbeesetté tesz. Lehet, hogy bizonyos dolgokat megtanulunk, megértünk, amit korábban nem láttunk, de ez kevés. Mégpedig azért, mert csak amikor megismerjük Isten hatalmát, újjászüelő és bensőnk megváltoztató erejét, fakad fel bennünk az az alázat, hála és szeretet, amelyek hiányában Isten Igéjével a kezünkben is csak tévelygünk.

Ott vannak a szadduceusok, a farizeusok, az írástudók Jézus körül, kezükben az Igével. És Jézus mégis egészen máshogyan beszél az Igéről: *„Álmétkodtak a tanításán, mert úgy tanította őket, mint akinek hatalma van, nem pedig úgy, mint az írástudók.”* (Mk 1,22). Miért tanított Jézus másképpen? Mert Isten szeretetének hatalma teljesen, maradéktalanul átjárta lényét. Aki ismeri Isten hatalmát, annak szívében másképpen szólal meg Isten Igéje, hiszen Isten ismerete nem azonos azzal, ha valaki megtanulja a Szentírást. Ennek pedig komoly jelentősége van mind a keresők, mind Jézus követői számára. Egyrészt arra hív mindenkit, hogy a Szentírást azzal az alázattal, vágyal és imádsággal olvassuk, hogy Uram, küldd el rám Lelkedet, hogy értsem, lássam akaratom, sőt, megelevenedjek beszéded által. Másrészt arra figyelmeztet, hogy ha a Szentírást arra használjuk, hogy magunkat igazoljuk és másokat kritizáljunk, ha az ismeret arra jó, hogy másokat minősítsünk, kizárjunk, elnyomjunk, akkor megtagadjuk az élők Istene hatalmát, és – Jézus szavaival – nagyon tévelygünk.

Van azonban ennek egy másik oldala is, hiszen amennyiben igaz, hogy a Szentlélek megelevenítő, újjáteremtő munkája nélkül az Ige holt betű marad, annyira igaz az is, hogy Isten Igéjének figyelembevétele nélkül veszélyes Isten hatalmáról, a Szentlélek jelenlétének átéléséről tudni. A száraz és halott ortodoxia ugyanúgy torz, mint az Ige nélküli élménykeresés. Akár keresőként, akár már Jézus követőjeként számosan istenélményt keresnek, istenélményre várnak, és azt tartják igaznak, valóságosnak, igazán szükségesnek. Sőt, miközben megveti a Bibliát, a szót, az Igét, az igazságot és az értelmet, egyfajta élménykeresésben vesztegel az ezoterikus világ is. Az átélésed, a benyomásod számít, az „ami neked működik”, és ebbe nem fér bele Isten szava és kijelentése, mint Isten akarata és igazsága. Az a Jézus, aki arról tesz bizonyosságot az elvakult szadduceusoknak, hogy Isten az élők Istene, egyértelműen összekapcsolja Isten Igéjét és Isten hatalmát: *„Vajon nem azért tévelyegtek-e, mert nem ismeritek az Írásokat, sem az Isten hatalmát?”* Látod a hatalmas lehetőséget, Isten

csodálatos ajándékát: adta nekünk Igéjét, kijelentését, hogy azt a Szentlélek által megelevenítse bennünk, hogy erő, hatalom, tűz legyen szívünkben az Úr ismerete. Azt akarja, hogy ne tévelyegjünk az érzések, benyomások, szubjektív átélések végetlen őserdőiben, ahogy attól is óv, hogy elveszünk az önigazolás, a száraz racionalitás, a szörszálhasogató magyarázkodás halott világában. Ő az élő Istene!

II. Az élő Istene és viszonyunk a házassághoz

Isten az élő Istene – és Jézusnak ez a kijelentése messzemenő következményekkel bír a párkapcsolatra ill. a házasságra nézve. A férfi és a nő kapcsolata – aminek a Biblia szerint a monogám házasság az Istentől formált kerete – az egyik személyiségünket, életünket legmélyebben érintő kérdés. Álmok, remények, csodálatos élmények és örömök éppen úgy kötődnek ehhez, mint kudarcok, fájdalmak, szégyen és bűn. Sokak szemében a legfőbb jó, vagy éppen éppen a legtöbb gyötrelem forrása, és ezért vagy így, vagy úgy élete irányítója. A szadduceusok által felvetett kérdésre Jézus azt a választ adja, hogy a feltámadás után az emberek nem házasodnak, nem mennek férjhez, hanem olyanok lesznek, mint az angyalok (azaz nem angyalok lesznek, hanem abban fognak rájuk hasonlítani, hogy nem házasodnak, hiszen az örök életben az élet reprodukálása már nem releváns kérdés...). A házasság tehát ideiglenes, hiszen ehhez a világhoz tartozik, ami elmúlik. Vannak, akiknek ez jó, másoknak pedig rossz hír... De éppen itt rejlik Jézus kijelentésének a lényege.

Jézus ugyanis mind a házasságban meglévő örömet, mind annak hiányát, sőt, a párkapcsolatból fakadó fájdalmat relativizálja. Igen, férfi és nő egymásnak teremtett Isten képére; a házasság jó, egészséges és szép rendje Istennek, és ezért kívánatos és áldott. De amikor az örökkévalóság perspektívájába állítja az élő Istene, akkor világos lesz, hogy a házasság nem abszolút. Ez pedig mindannyiunkat érint, akik az élő Istent keressük.

Akik számára ma a legmélyebb öröm, szeretet, bensőségesség és boldogság alapja a párjuk; akár az, hogy adhatnak neki, akár az, hogy kapnak tőle, nehezen veszik ezt az üzenetet. Hiszen az élő Istene azt mondja, hogy nem élhetsz elsősorban sem a párodért, sem a párodból. A szeretet, az értékesség, a bensőségesség, a szabadság átélése, bármennyire is adassék egy jó házasságban – mert adatik! –, nem kerülhet az életünkben Isten elé, hiszen az előzőek elmúlnak, az utóbbi kapcsolat pedig megmarad. És ahogyan mindezen ajándékok, áldások megléte nem lehet bálványá, úgy a hiányuk sem. Egy özvegy életében ezen a ponton dől el, hogy a súlyos veszteség és gyász közepette is Istenhez tud fordulni, benne vigasztalást, szeretetet, törődést nyer, vagy pedig a gyász véglegesen bezárja őt abba, hogy innentől minden értelmetlen és hiábavaló. Aki válás után, vagy párkapcsolatra várva, vagy akár újraházasodni készül, özvegyként él, és naponta szembesül a szeretet megélésének hiányával, szintén el kell hogy gondolkodjon Jézus szavain. Ha az életedet legmélyebben meghatározó vágy, hogy párt találj magadnak, akkor valami olyan mozgatóerő, ami egy nap elmúlik... Persze a hiány által szorítva erre könnyen mondjuk, hogy bánom is én. De vajon látod-e, hogyan von ki ez a „bánom is én” az élő Istene jelenlétéből, szeretete és kegyelme átéléséből, a biztonságából, amely abból fakad, hogy engedelmes szívvel követjük őt? Fokozódó

nehézség, hiány és fájdalom ez sokaknak, akik egyetlen párral szeretnék leélni életüket, hiszen a világ, amelyben élünk, egészen mássá formálja az embereket. Egyre többen vannak, akik nem képesek és nem készek elkötelezni magukat egyetlen ember mellett a házasság szövetségében. És ezért egyre nehezebb azoknak párt találni, akik Isten törvénye szerint a házasság szövetségében, és kizárólag a házasság szövetségében szeretnének együtt élni párjukkal. Megpróbáltatják hűségünk, állhatatosságunk ezen a ponton, hiszen olyan könnyű belezuhanni a reménytelenségbe, a magányba, vagy éppen feladni Jézushoz való hűségünk. De Isten az élők Istene, és ez messze túlmutat mindazon, amivel most küszködünk.

Van még egy pásztori dimenziója Jézus szavainak. Miközben a keresztyén reménység nagy vigasztalása, hogy szeretteinket (és így házastársunkat is) viszont láthatjuk a feltámadás után (NB: nem szeretet nem lesz, hanem házasság; de ez nem jelenti azt, hogy nem lesz csodálatos elvesztett párunkkal találkozni), vannak keresztyén emberek, akik számára ez nehéz kérdéseket vet fel. Egy olyan világban, ahol a válás és az újrarázasodás, vagy akár az évekig történő együttélés majd szétválás mindennapos, a feltámadásban hívó ember nem tudja kikerülni a kérdést: ki lesz majd ott a párom? Kire hogyan fogok tekinteni? Elvált párom, aki újrarázasodott, ott kihez fog tartozni? És ha már itt igazságtalannak tartom, hogy ha elhagyott, új kapcsolatba léphet, majd még ez is tovább él a feltámadásban? Ott is látnom kell, akiért elhagyott? Vagy ha megözvegyültem, újrarázasodtam, és megadatott, hogy mindkét házasságom szeretetben ment végbe, mit kezdek azzal, hogy ott majd kit fogok jobban szeretni, vagy kihez fogok inkább tartozni? Mindezen kérdések fényében vagy azt mondjuk a szadduceusokkal, hogy na éppen ezért bolondság az örök életben hinni, vagy azt mondjuk Jézussal, hogy ott minden másképpen lesz, és ha nem is értjük most hogyan, mindezek a kérdések érvényüket veszítik: „*Mert az emberek, akik amikor már feltámadtak a halálból, nem nőülnek, férjhez sem mennek...*” De honnan a bizonyosság, hogy feltámadnak a halálból?

III. Az élők Istene és a halálhoz való hozzáállásunk

Hogyan érvel Jézus a szadduceusok tévelygésével szemben, ami abból fakad, hogy ismeri az Írásokat és ismeri Isten hatalmát? Jézus arra utal, amikor Isten az égő csipkebokorban megjelent Mózesnek, és elhívta, hogy általa szabadítsa ki Izraelt az egyiptomi fogságból. Isten úgy azonosította magát a vonakodó Mózesnek, mint aki a már rég elhunyt atyák, azaz Ábrahám, Izsák és Jákób Istene. Majd így folytatja Jézus: „*Az Isten nem a holtak Istene, hanem az élőké.*” Isten úgy jelentette ki magát Mózesnek, hogy „Vagyok, aki vagyok”. A „Vagyok”, a lét és élet maga az, aki szövetséget kötött Ábrahámval, Izsákkal és Jákóbbal, és ígéretet tett nekik. Lehetséges, hogy halálukkor elvesztek Isten számára? Lehetséges, hogy az élők Istene szövetséget köt, elhív, szabadulást szerez az életben, vezeti az övéit, majd amikor azok meghalnak, tehetetlenül, vagy éppen közömbösen elfelejti őket? Jézus Isten alapvető természetére utal: ha valakit magához ölelt az élet, ha Isten úgy mutatkozik be, mint ezek Istene, lehet, hogy a végén mégis az elmúlás gőzzön? Nincs feltámadás?

Gondoljuk végig ennek a jelentőségét! Istennek definíció szerint le kell győznie számunkra a halált. Ha nem teszi, akkor a halál felett nem Úr, hiszen akkor az utolsó szót felettünk a halál mondja ki. De ha a legnagyobb ellenségünk felett nem uralkodik, akkor mit jelent, hogy ő Isten? Akkor tiszteljük és féljük a gyűlöletes halált, mint végső hatalmat és e szörnyű valóság árnyékában segítségül hívhatjuk a mindennapjainkhoz azt a kisebb valakit, akit Istennek hívunk? Egy a halálnál kisebb Istent, ha a halálé az utolsó szó, a legnagyobb hatalom. Mert halál uraság ezt megengedi, hiszen lényegében nem sok vizet zavar – ő a holtak istene. És talán ez is jobb nekünk mint a semmi? Nem ez az a helyzet, amelyről Pál apostol azt mondta: „*Ha csak ebben az életben reménykedünk a Krisztusban, minden embernél nyomorultabbak vagyunk.*”? (1Kor 15.19) Ha Isten Isten, akkor ő az élők Istene, és nem a holtaké; ha pedig az élőké, akkor van feltámadás és örök élet – mondja Jézus.

Jézus, aki maga az élők Istene. Aki nem „a levegőbe beszél”, aki nem elméletileg teologizál. Aki ismeri az írásokat és ismeri Isten hatalmát. Aki úgy is teljes életet élt, sőt, a legteljesebb életet élte, hogy soha nem volt párkapcsolatban. Aki mindenben az élők Istenét, az ő mennyei Atyját kereste. Aki néhány nappal ezen kijelentése után a legsúlyosabb kivégzést szenvedte el. Az élők Istene – aki kileheli a lelkét a kereszten. Gondolod, hogy csak úgy mondott valamit? Gondolod, hogy próba-szerencse tett kijelentéseket, hátha bejön? Gondolod, hogy eszébe sem jutott, hogy mindezekre a szavaira emlékezni fognak, és azok igazsága napokon belül lelepleződik? Gondolod, hogy nem érezte szavai súlyát, amikor ő maga készült a halálba, és az ő élete a tétje annak, hogy Isten vajon az élők Istene, vagy holtaké? Élő Isten vagy halott Isten?

Jézus halott volt, és íme mégis él. És életre hív mindenkit, aki hallja és befogadja őt. ÁMEN!

Lovas András